

VERSEK POLC

Szerkeszti: Dr. Molitorisz Pál

Szarvasi leányok
Járó-kelő virágok.
A szarvasi menyecskék
Járó-kelő kertecskék.
Fehér rózsza, liliom,
Ihaj – gyuhaj
Milliom!...

Sipos Soma (1852–1896)

Régi embert választottunk a hónap költőjének, emléke is rég felédésbe merült már.

Sipos Soma nemesi családból származott, egyik ősét, a Szatmár megyei Mihálydin élő Sipos Györgyöt II. Mátyás 1613-ban emelte nemesi rangra. Nagyapja, Sipos József (1775–1840) szentesi református iskola rektora, majd Békésen lelkész.

Édesapja, Sipos Sándor (Szentés, 1816–Szarvas, 1889) is figyelemre méltó személyiség. Kecskeméten, majd Debrecenben, a Református Kollégiumban folytatta tanulmányait. Hivatali pályáját Békés vármegye irodáján kezdte, 1840-től tiszteletbeli aljegyző, 1842-től Mezőberényben, 1843-tól Szeghalmon esküdt. Az esküdséget a szabadságharc idején az első alispáni méltóságára cserélte fel. A szabadságharc bukása után lemondott tisztségéről és Szarvason telepedett le, a Bolza, Inkey és Mitrovszky családok uradalmi ügyvédje lett. A kir. közjegyzőségek felállításakor, 1875-ben Szarvasra (valamint Orosháza és Tótkomlós területére) nevezték ki közjegyzőnek. Betöltötte a Békés-bánati ref. egyházmegye tanácsbírói és a Kákafoki társulat igazgatói tisztségét. Sipos Sándor már debreceni diákként a *Pusztá menekültjei* c. népszínművét 1881-ben Szarvason kiadták. 1846-ban nősült, a maki Dobsa Amáliát vette feleségül. Porai a szarvasi Ótemetőben nyugszanak.

Sipos Sándor bélyegző lenyomata és aláírása egy okiraton

S most ismerkedjünk meg e havi költőnkkel, Sipos Somával.

Szarvason született 1852. június 11-én, jogot végzett, joggyakornok a szarvasi járásbírószágon, majd ügyvéd volt Szarvason. 1890-ben a bírói pályára lépett és kir. aljárásbíró lett Egerben. A Heves megyei Poroszlón halt meg 1896 decemberében.

Korán kezdett irodalommal foglalkozni, számos cikket, publicisztikát, tárcát, elbeszélést, főleg humorisztikus költeményt írt különböző lapokba. Tőle származik a *Borsszem Jankó* „Prcsok György” alakja s e címen írt satirikus versei a pánszláv eszmét vették célba. Írt ösrégészeti és néprajzi tanulmányokat is. Nyolc évig szerkesztette az általa alapított *Szarvasi Újságot* (1877–1884), a *Forró Kása* c. „tót–magyar” élelapt (1886); valamint a *Részvét Albumot* (1879). Ez utóbbi tiszta jövedelmét a tűzvész által sújtott békésiek támogatására fordította. Számunkra különös érdeklődésre tarthatnak számot a szarvasi témájú írásai (Pl.: *Petőfi Istvánról – Vasárnapi Újság*, 1875; *Az 1835. évi úrbéri változás Szarvason, az úrbériség kifejlődésének történeti rajzaival*, – *Békésmegyei Közöny*, 1876).

Színes báli és majálisi tárcalevelei ma is érdekes olvasmányok. Mint borzas fűrtű, tintacsöppes zekéjű, bevert kalapú ifjú elábrándozik a bálók hangulatáról, a csábos mosolyokról s név szerint a suhogó ruháikban légiessen suhanó, búbájós szarvasi lányokról, asszonyokról. Ezúttal csak röviden idézhetünk az 1874. évi majálisi tárcájából:

„Szeretem a hagyományos multságokat. Rég eltűntek, mégis élnek szokásaikban, mert kedélyük nem lobban el végleg, ha maguk el is porladtak tán már, de az életre keltett tűz – mibélénk költözve – fényét ma is csillogtatja. Hány nemzedék sietett ezen az úton, hogy élvezze a szarvasi híres gymnasiumi majales (sic) örömeit. Ha a gátoldali dúslombú fűzek megszólalhatnának!

Dagadó ifjúi keblek és kebelkék, a boldog találkozások előízével; a jóképű apák és a büszkén mosolygó mamák megnyugtató jelenlétével. Tekintélyes számban látogatják a tavaszi idényben Szarvason – s mondhatni a megyében –, e páratlan multságot, mely a gróf Bolza-park sötétárnyú, évszázados lombsátrai alatt ölt jókedvtől visszhangos tanyát. Mint hajdanán, ma is zászlókkal, koszorúkkal, trombitaszóval indul a menet, hogy azután a lampionokkal, tükrökkel és virágokkal pazaron díszített roppant sátor öblében megzendüljön a Purcsiak mámorító zenéje...”

Gyakran írt népies dalokat, melyek főleg a Békésmegyei Közönyben jelentek meg. Ezekből idézünk egyet 1874 februárjából:

Nagy-Kondoros, Kis-Kondoros

Dérczy Paulina kisasszonyak

Nagy-Kondoros, Kis-Kondoros Miért is tekintetem arra,
Az én fejem jaj de boros! Megigézett az a barna...
Részeg vagyok szerelemtől, Hát a szőke, a szép szentem,
Isten mentsen pedig ettől! A szeme bolondja lettem.

Itt búsulok a csárdába, Kocsmárosné, hamisvirág –
Iszom isten-igazába – Nem iszom én a kend borát!
Az a szőke, az a barna... Ittas vagyok szerelemtől,
Miért is tekintetem arra! Isten mentsen pedig ettől!

Végül a korabeli szarvasi polgári réteg életmódját ismerhetjük meg a fővárosi barátainak ajánlott *Falun* c. verséből, mely a *Békésmegyei Közöny*, 1876. december 17-i számában jelent meg:

Idilli az élet, barátaim – Így éljük el ifjú világunk,
Amit én most folytatok. Barátaim, falun vagyok!
Fejem felett, mint tarka felhők, Itt inni kell, ha megy, ha nem megy,
Oly könnyen szállnak a napok. Gyakorta és – mindig nagyot.

Faluban élek, én barátaim Hó! Majd felejtém még tudatni,
S mégis egy világ van velem... Hogy társaságom mily remek!
– Régi nótá! Mi volna más, mint A plébános, (fő kártyamester)
A szerelem... a szerelem!... S még három-négy ügyes gyerek.

Igaz, hogy a kedves, hamis leány, Ezekkel ütjük napról éjre
Kéért szívem lángol, eped, Tell Vilmossal Gessnert agyon.
Nem sokat ad rám, sőt maholnap – A svájci históriát barátim
Egy víg fickónak nyújt kezét; Tanulmányozzuk mi nagyon!

De hát falun vagyunk, barátim, Idilli élet ez barátim
S itt minden naivan megyen... Amit én mostan folytatok,
– Ha meglészen a lakodalma Fejem felett, mint tarka felhők
Majd táncolunk völgyön-hegyen! Oly könnyen szállnak a napok

De addig is mulatgatunk mi, Ha itt maradnék még sokáig
S olyankor ömlik ám a bor, Ki tudja, mi sors várna rám?
A muzsika keservesen szól, Nagy ember válna itt belőlem,
S bennünk az érzés forrva-forr... Még falu-bíró is talán!

Anyukák, Apukák figyelem!

Gyermekkönyvtári programunkkal a kisgyermekes családok kedvében szeretnénk járni. Minden kedden 10⁰⁰ órától várjuk az Anyukákat, Apukákat, Nagyikat és Csemetéiket egy közös, kellemes időtöltésre: zenehallgatás, meseolvasás, ének-mondóka tanulása, könyvtárosaink könyvvajánlattal kedveskednek a szülőknek, gyermekneveléssel kapcsolatos weblapokkal ismerkedhetnek meg, egészséges életmóddal, családdal kapcsolatos előadások. A foglalkozásokat szakképzett pedagógus segíti. Így biztosított az is, hogy a szülők egy tea mellett leülhessenek beszélgetni, újságot olvasni. Beiratkozott látogatóink díjmentesen vehetnek részt programjainkon.

Következő előadásunk témája: **Szobatisztaság, Dr. Kantine Szín Mária beszélget a szülőkkel 2010. június 8-án (kedden) 10 órától a gyermekkönyvtárban.** Természetesen a megszokott gyermekeknek szóló foglalkozások sem maradnak el!

Szeretettel várunk mindenkit a Törpi Könyvkuckóban! (Városi Könyvtár, Vajda P. u. 26.)